

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

קא.

עין משפט
גזול מצוה

פד א ב מ"י פ"י מהל'
שכירות הלכה ד סמג
עשין פט תוש"ע ח"מ סי'
זו סעיף ג:
פד ג ד מ"י פ"ג מהל'
גולה ואזכרה הלכה י
טו"ש ע"י ח"מ סי' שסג
סעיף יא:
פד ה מ"י פט"ו מהלכות
מאכלות אסורות הלכה
כ:
פד ו מ"י שם פ"י הלכה
ט סמג לאזין קמד
טו"ש ע"י ח"מ סי' רלד סעיף
ה:
פד ז מ"י פ"ו מהלכות
שמיטין הלכה ב:

לעזי רש"י

שו"ת נשר"ן. סביו.

מוסף רש"י

מזין שלא ידענה ממונו
ולא יצבע בו. שלא יהנה
ממנו כגון שלא יטעב
בו צפירי הראוי לטעב
בו, כגון קליפי אגוזין
ושומר לפירי אסור כפירי
(קדושין נז: ובע"ז פסחים
כב:). ולא ידליק בו את
הגז. כגון בשמן של ערלה
(שם ושם).

הא מנחי קמך שקליניהו. ומ"מ אגרא צעי למיתב למישקל להו
דכיון דלחי לידיה צעי למיעבד השבז כדאמר לעיל (דף טז).
גבי זורק מטבע לים: דולף ציבעא. ומכל מקום איירי דגזול
סממנים שריון דלי דקניהו ושרניהו קנטרו צשינו: דציבעו בהו

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

קופא. פירש בקונטרס שגזול קוף
וסממנים שריון וצבע את הקוף
ותימה דלס כן אפסדיה צדיס
וכה"ג היקף ניכר הוא ומחייב ונראה
לפרש דלצבע זהו קופא כלומר
גגריעות וצביעור כעין קוף שהוא
מכוער: אן דרמא אין שבח שר'
סממנין ע"ג גבי צמר. תימה הרי
נהנה שזמרו מעולה צדמים יומר
ישלם מה שנהנה כמו אכלה ו' מצידי
רצבה דפ"ג צ (דף יט: ט) וירדה לגינה
דהכנס (לעיל דף נה:). ובפרק אלו
נערות (כתובות ד: לו: וס) אמר תחז
לו חצירו משקין של אחרים צדיס
הצליעה דמשלם מה שנהנה ויש
לחלק דהנאה דהכא אין צאה ע"י
מעשיו ולא ע"י מעשה דהתמו וצתתו
לו חצירו אע"פ שאין זה ע"י מעשיו
מכל מקום נהנה גופו אי נמי הנאה
דהכא לא חשיבא הנאה שאין * אלא
ניו בעלמא יומר:

מזין שלא ידענה ממונו. בפרק
כל שעה (פסחים דף כז:
ושם ד"ה מנין) פריך אמאי לא נפקא
לן איסור הנאה מלא מלא:
ולא יצבע בו ולא ידליק בו הגז.
אע"ג דאסור שאר הנאות
אנטריך לרצויי צביעה והדלקה
צביעה משום דחזותא בעלמא הוא
והדלקה משום שכלה האיסור צעשת
הדלקה ואם תאמר והא בפרק כל
שעה (שם דף כז: ט) שיינן עדים להדלקה
למאן דלמך אין שצח עדים צפת ולא
משכחי עדים דאיסורא אלא כעין
כסא ושרשיפא ויש לומר דשמן הוי
צעתין צעשה שהוא דולק אצל עדים
נעשים גחלת והשלהבת אין צאה
אלא מן הגחלת ואם תאמר ומ"ש
דהכא מלכריין קרא להדלקה וגבי
תרומה טמאה מלכריין קרא להחיה
כדדרשינן שך תהא להסיקה תחת
תצילך וי"ל משום דס"ד דיליף
תרומה ממעשר הקל דלמרה מורה
לא צעריי ממנו צטמא כדלמך
צצמה מדליקין (שם דף כה:). ור"ת
מפרש דאינטריך קרא הכא לאסור
צביעה והדלקה שלא כדרך הנאמו
כגון צביעה דתאנים ורמונים וצדריס
דלאו אורחיהו והדלקה אינטריך

כפרא דודי. קינה זו את היורה כלומר צשיי צבע שנסתיירו ציורה
צבעו. כופרא לשון קינה ו' כמו צליחא דפרסא למכפריה צהכל
שוחטין (חולין דף טז:). נוסן לו דמי עניו. דקניהו צשינו. אצל
נמן עצים כו' דלא שניה ולא קני ידו על התחמונה: יש שצח כו'.

כפרא דודי: תנו רבנן הנותן עצים לחרש
לעשות מהן כסא ועשה מהן ספסל ספסל
ועשה מהן כסא ר' מאיר אומר נותן לו דמי
עציו רבי יהודה אומר * אם השבח יתר על
הציאה נותן לו את הציאה ואם הציאה יתירה
על השבח נותן לו את השבח ומורה רבי
מאיר * אם נתן עצים לחרש לעשות מהן
כסא נאה ועשה מהן כסא כעור ספסל נאה
ועשה ספסל כעור אם השבח יתר על הציאה
נותן לו דמי הציאה ואם הציאה יתירה על
השבח נותן לו דמי השבח: איבעיא להו
יש שבח סמנין על הצמר או אין שבח
סמנין על הצמר היכי דמי אילימא דגזול סמנין
ודקניהו ותרגוהו וצבע בהן תיפוק ליה משום
דקניהו בשינוי לא צריכא דגזול סמנין שריון
וצבע בהו מאי יש שבח סמנין על גבי צמר
דאמר ליה הב לי סמנאי דשקלתיניהו או
דלמא אין שבח סמנין על גבי הצמר דא"ל
לית לך גבאי ולא מידי אמרי ואי אין שבח
סמנין על גבי צמר מי מצי אמר ליה לית
לך גבאי ולא מידי נימא ליה הב לי סמנאי
דאפסדתיניהו אלא להך גיסא אין שבח סמנין
על גבי הצמר ובעי שלומי ליה או דלמא
יש שבח סמנין על גבי צמר וא"ל הא מנחי
קמך שקליניהו שקליניהו במאי שקליה בצפון
צפון עבורי מיעבר השבה לא עביד * אלא
הב"ע כגון דגזול צמר וסמנין דחד וצבעיה
לההוא צמר בהנך סמנין וקא מהדר ליה
ניהליה לצמר יש שבח סמנין ע"ג הצמר וקא
מהדר ליה סמנין וצמר או דלמא אין שבח
סמנין על גבי צמר וצמר מהדר ליה אמרי תיפוק ליה
דאיירק ליה ניהליה בדמי לא צריכא דול ציבעא ואיבעיא אימא כגון
שצבע בהו קופא רבינא אמר הכא במאי עסקינן כגון דצמר דחד וסמנין דחד
וקאיתי קוף וצבעיה לההוא צמר בהנך סמנין יש שבח סמנין על גבי צמר
דאמר ליה הב לי סמנאי דגנבך נינהו או דלמא אין שבח סמנין על גבי צמר
צמר ואמר ליה לית לך גבאי כלום תא שמע ^אהבגד שצבעו בקליפי ערלה
ידלק אלמא חזותא מילתא היא אמר רבא ^בהנאה הנראה לעינים אסרה
תורה דתניא ^גערלים לא יאכל ^דאין לי אלא איסור אכילה ומנין שלא
יהנה ממנו ולא יצבע [בן] ולא ידליק בו את הגז תלמוד לומר וערלתם
ערלתו את פרוי ערלים לא יאכל לרבות את כולם תא שמע ^הבגד שצבעו
בקליפי שביעית ידלק שאני דאמר קרא ^ותהיה בהוייתה תהא

רביעית
סמנין על גבי צמר וצמר מהדר ליה סמנין לא מהדר ליה אמרי תיפוק ליה
דאיירק ליה ניהליה בדמי לא צריכא דול ציבעא ואיבעיא אימא כגון
שצבע בהו קופא רבינא אמר הכא במאי עסקינן כגון דצמר דחד וסמנין דחד
וקאיתי קוף וצבעיה לההוא צמר בהנך סמנין יש שבח סמנין על גבי צמר
דאמר ליה הב לי סמנאי דגנבך נינהו או דלמא אין שבח סמנין על גבי צמר
צמר ואמר ליה לית לך גבאי כלום תא שמע ^אהבגד שצבעו בקליפי ערלה
ידלק אלמא חזותא מילתא היא אמר רבא ^בהנאה הנראה לעינים אסרה
תורה דתניא ^גערלים לא יאכל ^דאין לי אלא איסור אכילה ומנין שלא
יהנה ממנו ולא יצבע [בן] ולא ידליק בו את הגז תלמוד לומר וערלתם
ערלתו את פרוי ערלים לא יאכל לרבות את כולם תא שמע ^הבגד שצבעו
בקליפי שביעית ידלק שאני דאמר קרא ^ותהיה בהוייתה תהא

(א) ערלה פ"ג מ"ה,
(ב) משעלה כ"ג, (ג) פסחים
כז: קדושין ט: (ד) ע"ש,
(ה) ע"י רש"י ונחמס כה"ד"ה
כפירי זכב, (ו) זה מפרש
הערין: רש"י, (ז) כס"א:
גגריס, (ח) וצ"ל מחוך
הרצבה, (ט) וצ"ל ונפלה
לגינה, (י) פי' משום ו' פי'
בומר יומים קטנים משום
רפואה. רש"י בשם רש"י,

תורה אור השלם

1. וכי תבאו אל הארץ
ותשעכם כל עץ מאכל
וערלתם ערלתו את
פריו שלש שנים ויהיה
לכם ערלים לא יאכל:
ויקרא יט כג
2. ולבגדחתך וצדחתך
אשר בארץך תהיה כל
תבואתה לאכל:
ויקרא כד ה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה יש שצח
וכי קמדה סמנין
הס"ד: (ב) ד"ה דול וכו'
ואין מרגיע השבח:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה דול וכו'
אני חיייה מוכר סמנים.
לפ"ו דול ציבעא היינו
דלמך צבע הול אצל
הסמנים שגזול לא חזלו
ותמוה לי דלמא צריכי
לה ואמאי ל"א צביעות
דחזלו סמנים ואף דגם
אלו מוכן לא היה מוכן
צורך מ"מ כיון דלין שצח
סמני ולא מקרי השבה
היו כנאכל הגזולה דמשלם
כשעת הגזולה וצ"ע. וצתתו
ק"ל על הגמרא
דלמא צריך לאוקמה דגזול
צבע וסמנים דחד לוקי
דמעיקרא דגזול סמנים
פרישם וצבע צמר שלו
והחל הרבה עד שהצמר
עם הצבע שעליו אין
עולם לדמי הצבע כשהיה
בערין הגזולה ולי יס
סמנים הגזולה ליה הסמנים
ואומרי מה שך לפניך ולי
צתתו נשקליה יאמר צתתו
החזק לך גם צתתו ולי
אין שצח סמנים לא היו
השבה על הסמנים וצריך
לשלם דמעיקרא וצ"ע:
תוס' ד"ה או וכו' אלא
ניו בעלמא יומר. עיין ש"ך
סי' שש סק"ב:

לשמן שאין עומד להדלקה כלל והואו דפרק כל שעה (פסחים דף כה:). דהוה ^אשייף לצרמיה ^בצגוהרקי דערלה וקאמר מילי דרך הנאה
קעצירנה התם לא הוה דרך הנאה כלל וקשה לפי' דהא צעי למפשט מהכא דחזותא מילתא היא ודחי דשאי הכא דגלי קרא משמע דלא
אתא קרא למיסר שלא כדרך הנאה אלא למיסר אע"ג דליכא אלא חזותא בעלמא וס"ת אם כן תיפשוט לאידך גיסא מדאינטריך למיסר שמע
מינה דחזותא לאו מילתא היא ויש לומר דליכא מיליף מהכא דחשיב כאלו הוא צעתין ותימה לרבי יהושע דגמר דערלה פרי מפרי מבוזרים
בפרק העור והרוטב (חולין דף קז: וס) וסבר דלין סופגין את הארבעים על הערלה אלא על היוצא מן היתים ומן העצבים אצל היוצא
משאר פירות מותר היאך יאסר לצבוע במשקיהן מן התורה וכל שכן צמים שנישורו צהם הקליפין ויש לומר דלא אינטריך קרא אלא
שלא יצבע צותים וענבים וציוצא מהם או בממשות של עפרורית הקליפין הנטמנין ומיניה לא יצבע דקתני צצרייתא מיירי שפיר בכל
עניי צביעה דערלה ומשקיהן בכל ענין ומדרבנן ומיניה קרא לא אחיא אלא כדפרשינן אי נמי יש לומר דפרי דערלה דוקא גמר פרי
מפרי דציוכוריס ולהכי אימעוט משקה ידיהו אצל שומר לפרי דאיתרבו מאת פרוי את הטפל לפריה לא אמעוט משקה ידיהו וליכא
למעוטי מפרי דציוכוריס דציוכוריס לינתהו צשומר לפרי כלל ואע"ג דהוי השתא טפל חמור מן העיקר יש ליתן טעם שלא יקשה מזה על
שמעתא דריש איהו מקומן (ובזה"ל דף מה:). אלא אין לומר דלף על גב דליכא מלקות ציוצא משאר פירות עשה דערלתם ורלתו איכא
דהא אצל מאי דרבינו דרבינו צמר הוי ועוד אם היה במשקה דשאר פירות דערלה איסור עשה אם כן מנא
ליה שלא יצבע בו הא אינטריך לאסור המשקין צשייה וצתתו כשהן צעתין ואין להקשות כיון דאיתרבי שומר לפרי דלא חזי
לאכילה אם כן על כרחך מיתסרר ערלה צתתו ולמאי אינטריך קרא שלא יהנה דהא איכא שומריין טובא דחזו לאכילה: